

23. juni 2020
Sagsnr.: 19/03724
Klagenummer: 1003732
MST/HALCO

AFGØRELSE FRA MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET

**MILJØ- OG
FØDEVAREKLAGENÆVNET**
Toldboden 2
8800 Viborg

OPHÆVELSE OG HJEMVISNING i sag om miljøtilladelse til udvidelse af kvæghold i Vordingborg Kommune

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter husdyrbruglovens § 16 b, jf. § 76, stk. 1.¹

Tlf. 72 40 56 00
CVR-nr. 37795526
EAN-nr. 5798000026070
nh@naevneneshus.dk
www.naevneneshus.dk

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Vordingborg Kommunes afgørelse af 8. marts 2019 om miljøtilladelse til udvidelse af et kvæghold på A 1 , og hjemviser sagen til fornyet behandling.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet² og gebyrbekendtgørelsens § 2.³ Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. husdyrbruglovens § 90.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

² Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

³ Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 3. april 2019 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af en omboende, som ligeledes repræsenterer en række øvrige omboende samt F 1 og F 2 .

Klager har den 4. oktober 2019 og 12. februar 2020 fremsendt supplerende bemærkninger.

Klager har navnlig anført, at

- placeringen af et ansøgt læskur er uegnet, og
- den manglende overholdelse af husdyrbruglovens afstandskrav til naboskel vil medføre væsentlige gener for de omboende.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.2.

Klager har anmodet Miljø- og Fødevareklagenævnet om at tillægge klagen opsættende virkning. Nævnet har besluttet i stedet at foretage en egentlig realitetsbehandling af sagen. Nævnet beklager, at dette ikke er meddelt klager tidligere.

2. Sagens oplysninger

2.1 Den påklagede afgørelse

Vordingborg Kommune har den 8. marts 2019 meddelt tilladelse efter husdyrbruglovens § 16 b til udvidelse af et kvæghold på A 1 .

Tilladelsen er meddelt på baggrund af en ansøgning indsendt til kommunen den 24. september 2018, og det fremgår af tilladelsen, at husdyrbruget ikke tidligere har været godkendt efter husdyrbrugloven.

Miljøtilladelsen indebærer, at produktionsarealet udvides fra 1.138 m² til 1.663 m², hvoraf 1.650 m² er til husdyrgruppen "Flexgruppe: Alle dyr; Dybstrøelse". Dette giver ansøger mulighed for, uden yderligere tilladelser, at skifte mellem dyretyperne køer, grise, får, geder og heste, så længe dyrene går på dybstrøelse, og pladskraverne for det enkelte dyr i henhold til dyrevelfærdsreglerne er overholdt.

Det fremgår af tilladelsen, at dyrene primært skal opholde sig i staldene i vinterhalvåret, og at de skal gå på sommerfold som naturpleje 5 måneder om året. Dog vil op til 40 køer med opdræt gå på fold året rundt med tilknyttet læskur. Vordingborg Kommune har i afgørelsen anført, at der i miljøtilladelsen er indarbejdet en landzonetilladelse til opførelse af dette læskur på matr.nr. F 3 .

Af tilladelsen fremgår endvidere, at den ansøgte udvidelse betyder, at afstandskraverne i husdyrbruglovens § 8 til vandløb og til naboskel ikke kan overholdes, idet den eksisterende bygning 4, der med det ansøgte projekt

ønskes anvendt til stald, er beliggende 9 meter fra naboskellet til matr.nr. F 4 (A 2), hvor afstandskravet er 30 meter, og 7 meter fra et vandløb, hvor afstandskravet er 15 meter. Hertil kommer, at en gammel staldbygning etableret i 1973 (bygning 2) ikke overholder afstandskravet til nabobeboelse på 50 meter, idet stalden er beliggende 7 meter fra nabobeboelsen på matr.nr. F 5 (A 3).

Vordingborg Kommune har i miljøtilladelsen meddelt dispensation efter husdyrbrugslovens § 9, stk. 3, fra afstandskravene i lovens § 8 til naboskel og til vandløb. Dispensationen betyder, at bygning 4 kan anvendes fuldt ud til stald. Den har hidtil delvist været anvendt til stald. Det fremgår af afgørelsen, at kommunen i forhold til dispensationen fra afstandskravet til naboskel i sin vurdering har lagt vægt på, at naboskellet ligger ca. 9 meter fra gavlen af bygning 4, og at skellet er et tidligere markskel. Arealet er nu inddraget til have med god afstand til beboelse. Hertil kommer, at bygningen allerede er etableret, og at det alene er anvendelsen, der ændres, samt at dyreholdet vil være ude og stalden være tømt i perioden fra 1. maj til 30 september. Det er på den baggrund kommunens vurdering, at dispensationen fra afstandskravet til naboskel ikke vil medføre væsentlige gener for omgivelserne.

I forhold til dispensationen til vandløb fremgår det, at Vordingborg Kommune har lagt vægt på, at bygningen er med sokkel, og at der er betongulv. Der stilles i forbindelse med dispensationen vilkår om, at gulvet altid skal leve op til reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 9, stk. 2, om faste gulve med afløb. Desuden stilles der vilkår om, at der ikke må etableres porte mv. i bygningen inden for 15 meter fra vandløbet. På den måde sikres det, at der ikke er ud- og indgang for køer eller transport af dybstrøelse inden for afstandskravet. De stillede vilkår vil efter kommunens vurdering sikre, at vandløbet ikke forurenes.

Særligt i forhold til afstandskravet til nabobeboelse har Vordingborg Kommune i afgørelsen anført, at det med den meddelte tilladelse er sikret, at der på baggrund af nærhed til nabo ikke kan indrettes mere staldareal i bygningen, end hvad der allerede benyttes, og at dyreholdet i denne stald dermed vil være det samme før og efter udvidelsen.

2.2 Klagens indhold

Klager har indledningsvist anført, at der klages over dels den meddelte landzonetilladelse til opførelse af et læskur på matr.nr. F 7 dels den meddelte dispensation fra husdyrbruglovens afstandskrav til naboskel i forhold til A 2.

⁴ Klager har i klagen anført, at læskuret opføres på matr.nr. F 6 Miljø- og Fødevareklagenævnet lægger til grund, at klager rettelig mener matr.nr. F 7 som klagers ejendom støder op til, og som også fremgår af den påklagede afgørelse.

I forhold til landzonetilladelsen har klager anført, at den matrikel, hvorpå Vordingborg Kommune har givet tilladelse til opførelse af et læskur, ikke er egnet til intensivt brug, som det ansøgte forudsætter, idet området (Borre Sømose) er vandlidende, mudret og uegnet til ophold i vintermånederne. Dyrene vil dermed ikke have adgang til græsdækkede arealer, hvilket den ansøgte driftsform (løsdrift med læskur) forudsætter, men vil i store dele af året være tvunget til at opholde sig i læskuret, som dermed reelt vil fungere som en (ulovlig) stald. Henset hertil, burde kommunen have meddelt afslag på det ansøgte, som efter klagers opfattelse er urealistisk at gennemføre. Det er herudover klagers opfattelse, at kommunen kunne have afslået ansøgningen med henvisning til planlovens § 35, stk. 1, og § 36, stk. 2.

I forhold til afstandskravene i husdyrbruglovens § 8 har klager anført, med henvisning til Miljøstyrelsens husdyrvejledning, at kravene som hovedregel skal overholdes. Hvis det i en konkret sag ikke er muligt for husdyrbruget at finde en egnet placering, der er i overensstemmelse med afstandskravene, kan kommunen efter omstændighederne dispensere fra et eller flere af kravene. Der er tale om en konkret vurdering af sagens omstændigheder, hvor kommunen i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige regler afvejer hensynene til husdyrbruget over for de hensyn, som varetages med det afstandskrav, som fraviges. Klager bemærker hertil, at husdyrbruget er placeret lige ved siden af en samlet bebyggelse (Ålebæk), og at husdyrbruget medfører trafik- og støjgener, som med udvidelsen vil blive forværret, ligesom udvidelsen vil forringe naboejendommenes værdi. Dispensationen og inddragelsen af bygning 4 til stald vil herudover begrænse udnyttelsesmulighederne og mulighederne for fremtidig bebyggelse af den tilstødende grund, fra hvis skel der dispenseres, ligesom det vil gøre det vanskeligt at sælge de tilgrænsende ejendomme. Det er klagers opfattelse, at dispensationen og den meddelte tilladelse til udvidelse af kvægholdet på ejendommen ikke harmonerer med planer for og bestræbelser på at udvikle Ålebæks bosætningspotentialer, de landskabsmæssige værdier i områder, samt Borre Sømoses potentialer til naturgenopretning.

Særligt i forhold til afstandskravet til nabobeboelse i husdyrbruglovens § 6, stk. 1, har klager anført, at Vordingborg Kommune ikke har meddelt dispensation, men blot har henvist til, at den eksisterende bygning blev anvendt til stald, inden husdyrbruglovens afstandsregler trådte i kraft, og at den del af stalden, der ligger inden for 50 meter grænsen, ikke ændres. Det er imidlertid klagers opfattelse, at der kun er meget begrænsede muligheder for at fravige dette afstandskrav, idet der i henhold til Miljøstyrelsens husdyrvejledning kun kan dispenseres til anlæg til brug for hestepensioner, rideskole samt hestehold til vognkørsel som led i museumsaktiviteter mv., jf. lovens § 9, stk. 1, hvilket ikke omfatter det ansøgte.

2.3 Vordingborg Kommunes bemærkninger til klagen

Vordingborg Kommune har i anledning af klagen bemærket, at kommunen er enig med klager i, at opførelsen af læskuret kræver en landzonetilladelse efter planlovens § 35, hvorfor der er indarbejdet en landzonetilladelse i

miljøtilladelsen. Kommunen har i den forbindelse foretaget en landskabelig vurdering.

Vordingborg Kommune har desuden bemærket, at ansøger har oplyst, at de nederste områder af matriklen er våde i vinterhalvåret, hvorfor dyrene primært skal afgræsse disse arealer i sommerhalvåret. Området, hvor læskuret ønskes placeret, er sandet og dermed tørt, hvilket er ansøgers begrundelse for placeringen. Læskuret vil være åbent, så dyrene frit kan gå ind og ud, og der er dermed ikke tale om en lukket stald. Kommunen tilføjer, at såfremt det vurderes, at foldarealet omkring læskuret får karakter af løbegård, vil kommunen ved tilsyn vurdere, om arealet skal kræves befæstet med afløb til opsamlingsbeholder i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsens § 9.

I forhold til vurderingen af, hvorvidt der kan meddeles dispensation fra husdyrbruglovens afstandskrav til naboskel og vandløb, har Vordingborg Kommune bemærket, at kommunen har lagt vægt på, at bygningen allerede er opført og på nuværende tidspunkt anvendes delvist til stald. Såfremt bygningen ikke anvendes til udvidelsen af dyreholdet, vil der i stedet skulle opføres en yderligere bygning i samme område. Hertil kommer, at naboskellet ikke er en egentlig have, men mere har karakter af en naturgrund, og at der er ca. 120 meter til beboelsen på ejendommen. Endeligt har kommunen lagt vægt på, at der er stillet vilkår om, at der ikke må være dyr i stalden i sommerperioden fra 1. maj til 1. oktober, og at dybstrøelsen skal fjernes fra stalden ved udsætning af dyrene. Dermed elimineres gener fra lugt og fluer i sommerperioden, hvor folk opholder sig udendørs. Af hensyn til risikoen for forurening af vandløbet er der i miljøtilladelsen tillige stillet vilkår om, at der ikke må etableres nye døre og porte i staldbygningen nærmere end 15 meter fra vandløbet. Det er herefter kommunens samlede vurdering, at det ikke vil medføre væsentlige gener for naboerne eller forurening af vandløbet, at antallet af dyr i den eksisterende bygning udvides, selvom dette forudsætter, at der dispenseres fra afstandskravene. Kommunen understreger, at de fastsatte vilkår naturligvis skal overholdes.

Særligt for så vidt angår bygning 2, som ligger meget tæt på nabobeboelsen på A 3, har Vordingborg Kommune bemærket, at den meddelte tilladelse ikke giver mulighed for, at der kan ske udvidelse i denne stald, men at det produktionsareal, som allerede er i brug, blot er lovliggjort.

2.4 Nye oplysninger under sagens behandling

Miljø- og Fødevareklagenævnet har den 20. september og 15. oktober 2019 i forbindelse med klagesagens behandling anmodet Vordingborg Kommune om at fremsende dokumentation for grundlaget for den eksisterende husdyrproduktion på A 1, herunder særligt oplysninger om den tilladte eller godkendte anvendelse af bygning 4. Nævnet har endvidere den 24. januar 2020 anmodet kommunen om at oplyse, hvilken dyretype der indgår i 8-års driften for husdyrbruget.

Vordingborg Kommune har den 29. september 2019 som svar på anmodningen indsendt dokumentation for den eksisterende drift på husdyrbruget. Kommunen har desuden den 28. oktober 2019 oplyst, at der ikke hos kommunen eksisterer en forhåndsgodkendelse eller dispensation til anvendelsen af bygning 4 til stald. Kommunen har endvidere oplyst, at bygning 2 ikke har fast bund, og vil blive indrettet som en dybstrøelsesstald.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets prøvelse

Det fremgår af § 11, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over.

Det følger endvidere af § 11, stk. 2, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, at nævnet kan begrænse sin prøvelse til de væsentligste forhold.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har i denne klagesag alene fundet anledning til at behandle forholdet om overholdelsen af afstandskrav til nabobeboelse (afsnit 3.2.2).

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ikke taget stilling til sagens øvrige klagepunkter, jf. herved § 11 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. Nævnet har dog fundet anledning til at anføre en række forhold, som Vordingborg Kommune vil skulle tage i betragtning i forbindelse med en fornyet behandling af sagen, se nærmere i afsnit 3.3.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at planlovens landzonebestemmelser er indarbejdet i husdyrbruglovens tilladelses- og godkendelsesordning, hvorfor der ikke både kræves tilladelse eller godkendelse efter husdyrbrugloven og landzonetilladelse efter planloven til opførelse af driftsbygninger mv. til brug for husdyrhold.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker endvidere, at nævnet ved afgørelser efter husdyrbrugloven kun kan tage stilling til forhold, der er omfattet af husdyrlovgivningen, og nævnet behandler derfor ikke klagepunktet vedrørende værdiforringelse af klagernes ejendomme.

Endeligt bemærker Miljø- og Fødevareklagenævnet, at det påhviler Vordingborg Kommune at føre tilsyn med, at såvel reglerne i husdyrlovgivningen som vilkårene i den meddelte miljøtilladelse overholdes. Tilsynsspørgsmål kan ikke påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, jf. husdyrbruglovens § 48, stk. 2. Klage over den måde, hvorpå kommunen udøver tilsynspligten, kan i stedet indgives til Ankestyrelsen, jf. kommunestyrelseslovens kapitel VI.⁵

3.2 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

3.2.1 Indledende bemærkninger

Husdyrbruget er lovligt etableret før 1. januar 2007 og er ikke efterfølgende omfattet af en tilladelse eller godkendelse efter §§ 10-12 i 2007-husdyrbrugloven.⁶

Det ansøgte, der ikke er omfattet af godkendelsespligten efter § 16 a, stk. 1 eller 2, kræver tilladelse efter husdyrbruglovens § 16 b, stk. 1, idet produktionsarealet er på mere end 100 m², jf. § 10, stk. 1, i lov nr. 204 af 28. februar 2017 om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug m.v.

Ifølge husdyrbruglovens § 27 skal en godkendelse eller en tilladelse efter husdyrbruglovens §§ 16 a eller 16 b indeholde vilkår om husdyrbrugets indretning og drift, herunder om den kontrol, som den, der er ansvarlig for husdyrbruget, skal foretage for egen regning, samt opførelse af bebyggelse mv., medmindre andet følger af regler fastsat i medfør af lovens § 34 a. Hvis husdyrbruget har en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år, skal kommunalbestyrelsen fastsætte vilkår, som sikrer reduktion af ammoniakemissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT).

De nærmere regler om godkendelse og tilladelse mv. af husdyrbrug er fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.⁷

Efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 34, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen ved afgørelse om godkendelse og tilladelse efter §§ 16 a eller 16 b i husdyrbrugloven vurdere, om den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbruget kan indebære en væsentlig virkning på miljøet.

Kommunalbestyrelsen skal på grundlag af sin vurdering fastsætte de vilkår efter husdyrbruglovens § 27, stk. 1, der sikrer, at husdyrbruget med det ansøgte ikke vil have væsentlig virkning på miljøet, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 36, stk. 1.

⁵ Lovbekendtgørelse nr. 47 af 15. januar 2019 om kommunernes styrelse.

⁶ Lov nr. 1572 af 20. december 2006 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer.

⁷ Bekendtgørelse nr. 1261 af 29. november 2019 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

3.2.2 Afstandskrav i husdyrbruglovens § 6

Det følger af husdyrbruglovens § 6, stk. 1, nr. 4, at etablering af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg på husdyrbrug og udvidelse og ændring heraf, der medfører forøget forurening, ikke er tilladt i en afstand mindre end 50 meter fra en nabobeboelse.

Kriteriet ”forøget forurening” er ikke nærmere defineret i forarbejderne til bestemmelsen. Det fremgår dog, at bestemmelsens anvendelsesområde ændres som følge af de foreslåede definitioner af husdyrbrug, husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg, men i øvrigt videreføres indholdsmæssigt uændret i forhold til bestemmelsen i § 6 i 2007-husdyrbrugloven.⁸

Af forarbejderne til § 6 i 2007-husdyrbrugloven fremgår,⁹ at:

”Stk. 1, nr. 1-4, er en videreførelse af allerede eksisterende forbudsregel i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 3, hvorefter det ikke er tilladt at etablere erhvervsmæssigt dyrehold, samt udvide og ændre eksisterende dyrehold, som medfører forøget forurening, inden for de grænser, der er nævnt. Det vil sige, at kommunalbestyrelsen godt kan tillade ændringer i dyreholdet eller ændringer på anlægget, når blot dette ikke medfører en øget forurening. En udvidelse af dyreholdet vil altid blive betragtet som en forøget forurening, idet gødningsproduktionen og transporter til og fra husdyrbruget vil blive forøget. En ændring af dyreholdet inden for de eksisterende produktionsgrænser vil i de fleste tilfælde også give anledning til øget forurening på en eller flere parametre (lugt, næringsstoffer m.v.).”

I Miljøstyrelsens vejledning til husdyrgødningsbekendtgørelsen anføres følgende om kriteriet ”forøget forurening”¹⁰:

”Hvad forstås ved ”forøget forurening”?

Begrebet ”forøget forurening” skal forstås bredt, og kan omfatte tab af forurenende stoffer som f.eks. næringsstoffer (N og P), spildevand og gener ved lugt, fluer, støj m.v. Begrebet omfatter således både tab af forurenende stoffer fra og gener ved husdyrproduktionen.

Ved vurderingen af om der er tale om forøget forurening, skal der ses bort fra eventuelle forureningsbegrænsende foranstaltninger. Heraf følger, at hvis en udvidelse eller en ændring medfører øget forurening, kan udvidel-

⁸ Jf. bemærkningerne til nr. 13 (§ 6, stk. 1) i forslag nr. 114 til lov om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov om miljøbeskyttelse, lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og forskellige andre love, som fremsat den 12. januar 2017.

⁹ Jf. bemærkningerne til § 6, stk. 1, i forslag nr. 55 til Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, som fremsat den 26. oktober 2006 (2006/1 LSF 55).

¹⁰ https://oldwiki.mst.dk/Husdyrvejledning.Lokalisering-af-dyrehold.ashx#Husdyrvejledning.Lokalisering-af-dyrehold_bHvad_forst%C3%A5s_ved_for%C3%B8get_forureningb_14.

sen eller ændringen ikke ske inden for forbudszonen, selvom husdyrbruget på eget initiativ træffer forureningsbegrænsende foranstaltninger i forbindelse med udvidelsen eller ændringen.

En udvidelse af dyreholdet vil altid blive betragtet som medførende forøget forurening, idet gødningsproduktionen og transporter til og fra husdyrbruget vil blive forøget.

En ændring af et dyrehold vil i de fleste tilfælde også give anledning til øget forurening på en eller flere parametre (lugt, næringsstoffer m.v.).

Det kan dog ikke udelukkes, at forureningen ikke øges ved en ændring eller en omlægning, og i givet fald kan ændringen gennemføres også inden for forbudszonen.”

Med den ændring af husdyrbrugloven, som trådte i kraft den 1. august 2017, fastsættes husdyrproduktionens omfang nu ud fra en produktionsramme udtrykt i m² produktionsareal (stipladsmodellen) i stedet for antal dyr, således at der tages højde for staldsystem og dyretype. Om kriteriet ”forøget forurening” i forhold til godkendelseskravet og praksis fremgår af forarbejderne til lovens § 16 a, stk. 4, 1. pkt.,¹¹ at:

”Efter det foreslåede *stk. 4, 1. pkt.*, må husdyrbrug, der er godkendt efter *stk. 1* eller *2*, ikke udvides eller ændres på en måde, som kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet, uden kommunalbestyrelsens forudgående godkendelse. Bestemmelsen er indholdsmæssigt en videreførelse af den gældende lovs § 11, stk. 3, og § 12, stk. 3, hvorefter husdyrbrug omfattet af § 11, stk. 1, og § 12, stk. 1, ikke må udvides eller ændres på en måde, som kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet, uden kommunalbestyrelsens forudgående godkendelse af udvidelsen eller ændringen.

[...]

Kriteriet for, hvad der udløser krav om godkendelse, er i praksis fra Natur- og Miljøklagenævnet blevet fortolket således, at selvom der i princippet ikke er udtrykt nogen bagatelgrænse for, hvilke ændringer der er omfattet af godkendelsespligt efter loven, er det alene ændringer, der indebærer markante bygningsmæssige ændringer, eller som har betydning for forureningsforholdene, der forudsætter godkendelse efter loven. En grundlæggende forudsætning for, at godkendelsespligten ikke udløses, er, at ændringen er uden betydning for miljøbeskyttelsen, herunder i forhold til ammoniakfordampning, lugt-, støj-, lys- og fluegener og lignende. Forøget foru-

¹¹ Jf. forslag nr. 114 til lov om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, lov om miljøbeskyttelse, lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og forskellige andre love, som fremsat den 12. januar 2017 (2016/1 LSF 114).

rening forstås bredt og indebærer bl.a., at der også vil være godkendelsespligt, selvom forureningen samlet set ikke forøges, fordi der samtidig gennemføres forureningsbegrænsende tiltag, hvis forureningsbilledet ændres, eller der isoleret betragtet vil kunne være forøget forurening.

[...]

Efter det foreslåede stk. 4, 1. pkt., fastholdes kriteriet for godkendelsespligtige udvidelser og ændringer, således at det principielt er enhver udvidelse eller ændring, der kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet, der udløser godkendelsespligt. Med stipladsmodellen som grundlag for den foreslåede godkendelsesordning vil ændringer og udvidelser af dyreholdet dog i videre omfang end hidtil kunne ske uden fornyet godkendelse, så længe produktionsarealet ikke ændres, eller der foretages markante bygningsmæssige ændringer. Derudover vil der efter det nærmere indhold af godkendelsen kunne være yderligere fleksibilitet til at foretage ændringer i eksempelvis dyretype, staldsystem, teknologi m.v.”

Miljø- og Fødevareklagenævnet forstår forarbejderne til bestemmelsen i husdyrbruglovens § 6 sammenholdt med forarbejderne til bestemmelsen i lovens § 16 a, stk. 4, 1. pkt., sådan, at hvis produktionsarealet forbliver det samme, og der ikke foretages ændringer af dyretype og staldsystem mv. fra nudrift og til ansøgt drift, vil ændringen ikke medføre en forøget forurening, uanset at der sker en udvidelse af dyreholdet (forøgelse af antal dyr).¹² Ændringer i dyretype, staldsystem, teknologi mv., vil derimod kræve, at kommunen foretager en konkret og isoleret vurdering af, om det ansøgte medfører forøget forurening, herunder i forhold til ammoniakfordampning, lugt-, støj-, lys- og fluegener mv., uanset at ændringen ikke påvirker produktionsarealets størrelse.

Det fremgår af den påklagede afgørelse, at dyretype og staldindretning for nudriften er ”Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse”. Det fremgår endvidere, at ansøger i forbindelse med udvidelsen har valgt at ansøge om dyretype og staldindretning ”Flexgruppe: Alle dyr; Dybstrøelse”. Det er Vordingborg Kommunes vurdering, at den meddelte tilladelse ikke giver mulighed for, at der kan ske udvidelse i bygning 2, og at det produktionsareal, der allerede benyttes, og dyreholdet i denne stald, vil være det samme før og efter udvidelsen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet er ikke enig med Vordingborg Kommune i, at dyreholdet i bygning 2 forbliver den samme i nudrift og i ansøgt drift. Med ændringen fra ”Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse” til ”Flexgruppe: Alle dyr; Dybstrøelse”, vil ansøger således have mulighed for, uden at

¹² Se i overensstemmelse hermed Miljøstyrelsens helpdesk-svar af 25. april 2019; <https://husdyr-vejledning.mst.dk/helpdesk/helpdesk-svar/placering-af-anlaeg-mv/hvad-er-foroeget-forurening-ift-6-afstandskrav-til-naermeste-nabo/>.

skulle forny sin tilladelse, at skifte mellem forskellige dyretyper. I vurderingen af, hvorvidt der med det ansøgte sker en forøget forurening, må der derfor efter nævnets vurdering tages udgangspunkt i emissioner af ammoniak og lugt for den dyretype i flexgruppen, som forurener mest. Det vil for "Flexgruppe: Alle dyr; Dybstrøelse", være slagtesvin, hvor normaltallet for kvælstofemissioner er 2,3 NH₃-N pr. m². For "Flexgruppe, Alle kvæg; Dybstrøelse", vil det være kalve (under 6 måneder) samt malkekøer, kvier og stude på dybstrøelse, hvor normaltallet for kvælstofemissioner er 0,84 NH₃-N pr. m².

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterer, at såfremt der i vurderingen tages udgangspunkt heri, vil ammoniakemissionen fra bygning 2 med det ansøgte forøges fra 88,2 kg NH₃-N pr. år i nudrift til 241,5 kg NH₃-N pr. år i ansøgt drift. På den baggrund finder Miljø- og Fødevareklagenævnet, at der med skift i flexgruppe i bygning 2 foretages ændringer af husdyranlægget, som medfører forøget forurening.

Vordingborg Kommune har oplyst, at afstanden fra bygning 2 til nabobeboelsen på A 3 er 7 meter. Afstandskravet i husdyrbrugloven § 6, stk. 1, nr. 4, på 50 meter er dermed ikke overholdt.

Det følger af husdyrbruglovens § 9, stk. 1, at kommunalbestyrelsen kan meddele dispensation fra afstandskravene i § 6, stk. 1, til husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg til brug for rideskoler og hestepensioner samt hestehold til vognkørsel som led i museumsaktiviteter m.v. Bestemmelsen opremser udtømmende, i hvilke situationer, der kan meddeles dispensation.¹³ Der er dermed i nærværende sag ikke mulighed for at dispensere fra afstandskravet i husdyrbruglovens § 6, stk. 1, nr. 4. Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver derfor Vordingborg Kommunes afgørelse af 8. marts 2019, og hjemviser sagen til fornyet behandling.

3.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets øvrige bemærkninger

3.3.1 Fast gulv

Det følger af husdyrgødningsbekendtgørelsens § 9, at husdyranlæg skal have fast bund eller gulve udført af bestandige materialer, som er uigennemtrængelige, så det sikres, at husdyranlæg er indrettet, så forurening af grundvand og overfladevand ikke finder sted.¹⁴

Det følger endvidere af husdyrgødningsbekendtgørelsens § 54, stk. 1, at §§ 5-29 og 44-51 om krav til placering, indretning og drift af anlæg m.v. kan fraviges, i det omfang anlægget m.v. i stedet overholder nærmere angivne driftsforskrifter i landbrugets byggeblade, som er godkendt af Miljøstyrelsen senest den 31. juli 2018.

¹³ Jf. Miljø og Fødevareklagenævnets afgørelse af 6. februar 2018 i sagsnr. NMK-139-00077

¹⁴ Bekendtgørelse nr. 760 af 30. juli 2019 om Miljøregulering af dyrehold og om opbevaring og anvendelse af gødning.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at ifølge Landbrugets Byggeblad nr. 095.03-01 er "Ammekøer, ungdyr m.v." den eneste dyregruppe, som er godkendt af Miljøstyrelsen til at gå i løsdriftstalder uden fast bund.¹⁵ Nævnet bemærker endvidere, at dyregruppen i Landbrugets Byggeblad bør fortolkes restriktivt, idet der er tale om en undtagelse fra hovedreglen i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 9.¹⁶

Det fremgår af sagens oplysninger, at der ikke er fast bund i bygning 2 samt en del af bygning 5, at ansøger i nudrift har dyretype og staldindretning "Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse", og at der er ansøgt om "Flexgruppe: Alle dyr; Dybstrøelse".

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterer, at ansøger ikke med den nuværende staldtype kan indsætte hverken "Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse", eller "Flexgruppe: Alle dyr; Dybstrøelse" i bygning 2 og den del af bygning 5, hvor der ikke er fast bund. Vordingborg Kommune skal i forbindelse med den fornyede behandling af sagen sikre, at bygning 2 og den del af bygning 5, hvor der ikke er fast bund, alene anvendes til ammekøer, ungdyr mv.

3.3.2 Nye stalde

Det fremgår af den påklagede miljøtilladelse, at der i bygning 4 og bygning 5 som dyretype og staldindretning er indsat "Flexgruppe: Alle kvæg, dybstrøelse" i nudrift og 8 års-drift, og at bygning 4 og bygning 5 i ansøgt drift skal anvendes som stald, men at der skal søges om ændret anvendelse til dyrehold, forinden bygningerne kan anvendes som dybstrøelsesstalder.

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterer, at bygning 4 og bygning 5 er opført som lade/maskinhal til at opbevare halm, maskiner, korn og handelsgødning, og at det af sagens oplysninger fremgår, at der ikke foreligger en forhåndsgodkendelse eller dispensation til anvendelse af bygningerne til stald.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder på den baggrund, at bygning 4 og bygning 5 må betegnes som nye stalde, hvorfor der i forbindelse med den fornyede behandling af sagen ikke i beregningerne må indsættes dyrehold i nudrift og 8 års-drift for bygningerne.

¹⁵ <https://mst.dk/erhverv/landbrug/husdyrgoedning/husdyr-byggeblade/oversigt-over-byggeblade/>.

¹⁶ Jf. Miljø og Fødevareklagenævnets afgørelse af 29. august 2019 i sagsnr. 18/04968.

3.3.3 Afstandskrav til naboskel og vandløb

Vordingborg Kommune har i den påklagede afgørelse meddelt dispensation fra afstandskrav til naboskel og vandløb for bygning 4, jf. husdyrbruglovens § 9, stk. 3, jf. § 8, stk. 1, nr. 3 og nr. 7.

Det følger af bestemmelsen i § 9, stk. 3, at kommunen kan meddele dispensation, hvor overholdelsen af de i § 8 nævnte afstandskrav ikke er mulig.

Om anvendelsen af bestemmelsen anføres i Miljøstyrelsens husdyrvejledning,¹⁷ at afstandskravene i § 8 som hovedregel skal overholdes. Hvis det i en konkret sag ikke er muligt for husdyrbruget at finde en egnet placering, der er i overensstemmelse med afstandskravene, kan kommunen efter omstændighederne dispensere fra et eller flere af kravene, hvis ansøger redegør for, hvorfor det ikke er muligt at finde en placering uden for forbudszonen uden andre væsentlige gener eller en væsentlig øget forurening. Der er tale om en konkret vurdering af sagens omstændigheder, hvor kommunen i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige regler afvejer hensynene til husdyrbruget over for de hensyn, som varetages med det afstandskrav, som fraviges.

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterer, at det ikke af den påklagede afgørelse fremgår, at ansøger har redegjort for, hvorfor det ikke er muligt at finde en placering uden for forbudszonen uden andre væsentlige gener eller en væsentlig øget forurening.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at Vordingborg Kommune i forbindelse med en fornyet behandling af sagen skal foretage en konkret vurdering af, om der kan meddeles dispensation fra husdyrbruglovens afstandskrav. Kommunen skal i den forbindelse inddrage ansøgers redegørelse for, hvorfor det ikke er muligt for husdyrbruget at finde en egnet placering, der er i overensstemmelse med afstandskravene.

3.4 Gebyr

Som følge af afgørelsen tilbagebetales det indbetalte klagegebyr, jf. gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 2, nr. 1.

3.5 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Vordingborg Kommunes afgørelse af 8. marts 2019 om miljøtilladelse til udvidelse af et kvæghold på A 1 , og hjemviser sagen til fornyet behandling.

¹⁷ <https://husdyrvejledning.mst.dk/kom-godt-i-gang/krav-til-placering-af-anlaeg-paa-husdyrbrug-i-forhold-til-omgivelserne/>